

KNNV reis naar

AROSA

29 juni - 3 juli 2005

Reisleiders

Fred Bos en Dirk Maas

10 ZATERDAG 18 JUNI DE HEENREIS

Rond half 10 verzamelen de eerste deelnemers aan de reis naar Arosa zich voor het station in Nijmegen. Sommigen kennen elkaar reeds van een vorige reis.

Fred Bos arriveert met een blauw busje voor 9 personen, inclusief de chauffeur.

We wachten op het tweede busje, bestuurd door Dirk Maas. Hij is in een file bij Arnhem terechtgekomen. Maar om 10.30 rijdt zijn witte busje voor- en om 10.45 kunnen we vertrekken.

Het is mooi weer en het is niet druk op de autowegen. De reis verloopt voorspoedig.

Rond 15 uur stoppen we in het dorp Müggenhausen en genieten in een gezellig klein restaurant van soep en thee/koffie.

We overnachten in Neustadtlein, gelegen op de grens tussen Baden-Württemberg en Beieren.

Het hotel draagt de toepasselijke naam Bayerische Grenze. Een hele invasie.

Zo'n 15 mensen in een vrij klein hotel. En mensen met wensen: geen tweepersoons bed, twee losse bedden, een eenpersoons kamer. Iedereen wordt op zijn wenken bediend zij het desnoods met een bed op de grond. Alleen Ineke en An sliepen in een héél breed bed.

Het diner gebruikten we op het terras en daarna was er nog tijd om in het kleine dorp rond te kijken. Rond 22.45 lag iedereen op één oor om op-----

-----op ZONDAG 19 JUNI-----

uitgerust de reis voort te zetten. Weer is het een stralende dag. Om 9 uur rijden we weg en vinden enkele uren later een mooi schaduwrijk plekje bij een wegrestaurant. (gelukkig niet erin) Onze chauffeurs kunnen hier letterlijk en figuurlijk bijtanken. De grens nadert en er wordt besloten niet de tunnel bij Bregenz te nemen, maar door deze stad te rijden en langs de Bodensee. Wat wordt er langs het water van het mooie weer genoten.

We rijden Zwitserland binnen. Links van ons ligt het vorstendom Liechtenstein. Er is voldoende tijd om in een stationsrestaurant een kleine lunch te gebruiken. De hitte valt op ons, als we de busjes verlaten.

Bij Chur begint de grote klim naar Arosa. Van 590 meter naar 1900 meter hoogte! Onze oren klappen dicht, open, dicht ----. Fred en Dirk weten de vele bochten heel kundig te nemen. Maar wij kijken toch wel een beetje angstig in de diepte rechts van ons. Om 15.15 stappen we uit bij ons onderkomen voor de komende 14 dagen Hotel Erzhorn. Op de parkeerplaats ontmoeten we Betty en Eric, die de reis met eigen vervoer maakten.

Om 18.50 wacht ons een voortreffelijk diner, dat eindigt met een dessert op een kolossaal blauw glazen bord. Op de rand is met behulp van een sjabloon de Erzhorn getekend, de berg waarnaar het hotel is genoemd.

Nog even de benen strekken met een kleine wandeling naar het Bergkirchli, gebouwd aan het eind van de 15e eeuw en het oudste gebouw in Arosa. En dan naar bed. De vakantie kan beginnen!

MAANDAG 20 JUNI Naar de Schwellisee

Een zonnige warme dag. De bergen rond Arosa, hier en daar nog met resten sneeuw bedekt, steken scherp af tegen de strakblauwe lucht.

Na een uitgebreid ontbijt vertrekken we om 10 uur voor een dagtocht. Ons doel is de Schwellisee. De afstand is niet groot, maar op zo'n eerste dag ligt het tempo laag. Er wordt bij veel planten stilgestaan. Er is herkenning, er is twijfel, flora's worden geraadpleegd. De mooie purperrode orchidee, die op veel plekken de aandacht trekt, blijkt toch de vleeskleurige te zijn. De Anemone narcissiflora, met zijn schermvormige bloeiwijze zou men temidden van de grote aantallen Ranunculus aconitifolius (met het blad van de monnikskap) bijna over het hoofd zien.

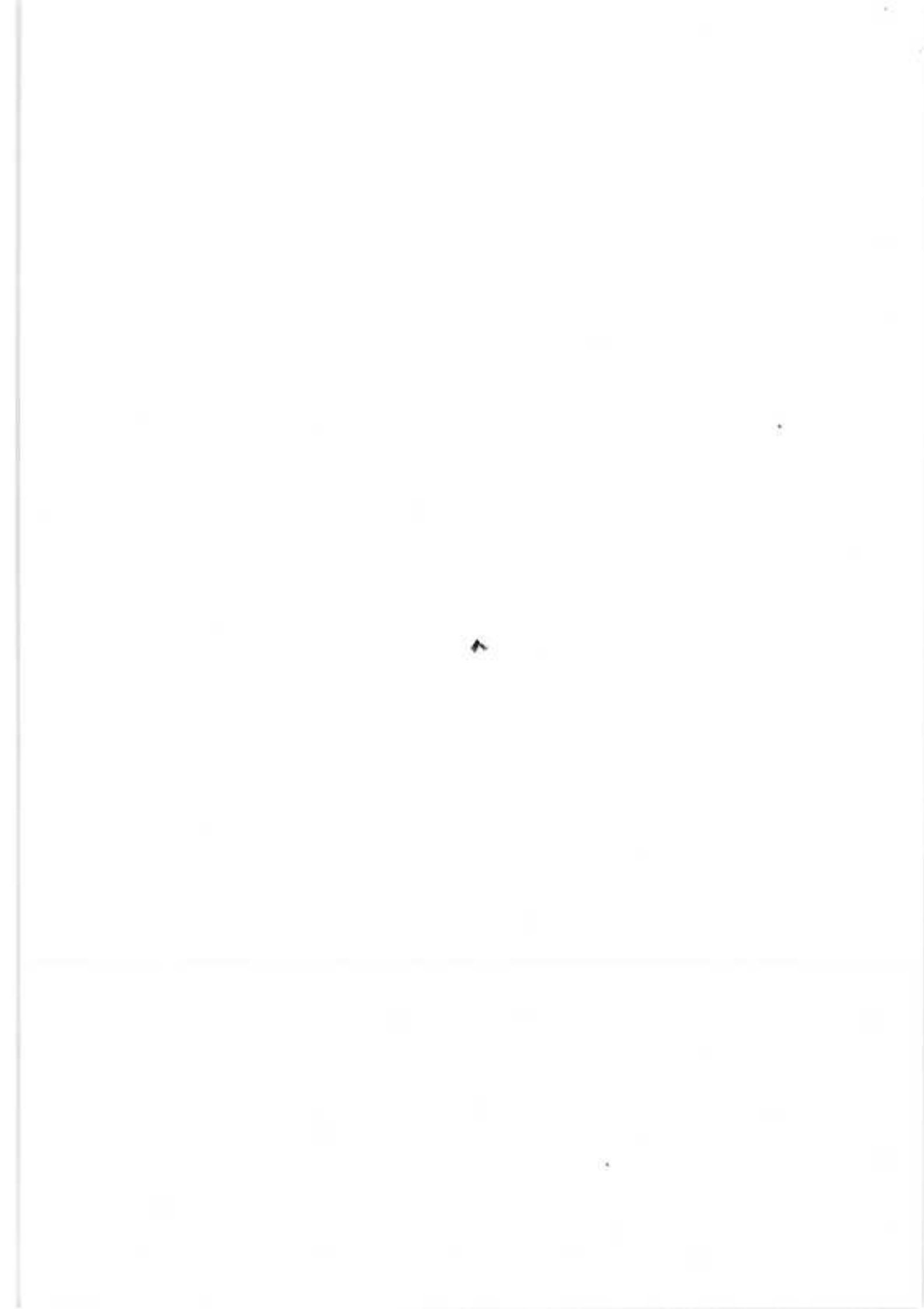
We bewonderen Carex capillaris, een zegge met sierlijk knikkende vrouwelijke aartjes. Fred vertelt welke strategie het Levendbarend beemdgras toepast, om in het hooggebergte op tijd voor nakomelingen te zorgen. De plantenlijstjes groeien: Wondklaver, Knikkend nagelkruid, Crepis alpestris, Wollige boterbloem, meerdere soorten rapunzels en vele, vele andere planten.

Maar dan hebben we even alle aandacht nodig voor een vrij steile afdaling. Daarna verder over een bredere weg. Achter welke bocht verschijnt nu eindelijk de Schwellisee? Plotseling ligt het meer voor ons. Inmiddels is het lunchtijd en we strijken, al dan niet op een bank neer.

Lidy en Dirk hebben niet genoeg aan één meer en gaan op weg naar de ruim 200 meter hoger gelegen Äplisee. Sommigen blijven in de buurt van het lunchplekje en genieten van het uitzicht. Anderen gaan fotograferen. Fred maakt met een groepje een wandeling rond de Schwellisee. De vele stroompjes, die van de bergen in het meer uitkomen, zorgen voor moeras-terreintjes. Nieuwe planten dienen zich aan: Alpenvetblad, Gewoon veenpluis, Ranunculus alpestris. Bij een vlonder, die ons over een zeer drassig gedeelte zal voeren, treffen we een massa vlindertjes aan: blauwtjes. Het is een wirwar van opvliegende, dalende en op de grond zittende beestjes. Fred probeert, liggend op de vlonder het gebeuren met de camera vast te leggen. Nog vele verrassingen volgen: de Groene nachtorchis, drie soorten Gentianen: verna, acaulis en clusii en het heerlijk geurende Peperboompje (Daphne striata) Op de brug (waaronder het water van de Schwellisee als een brede beek verder stroomt) ontmoeten we elkaar weer. Heel voldaan over deze eerste dag keren we rond 5 uur in Hotel Erzhorn terug.

Miep

DINSDAG 21 JUNI. MET DE LUFTSEILBAHN NAAR DE WEISSHORN.

Het beloofde weer een mooie, heldere dag te worden. Dus werd er besloten meteen met de Luftseilbahn naar boven, naar de Weisshorn te gaan. Want daar heb je echt helder weer voor nodig.

10.50 uur waren we boven, waar het lang zo koud niet was als we verwacht hadden. Wat een uitzicht!

De sneeuw was nog niet helemaal gesmolten, dus werden we getraceerd op echte voorjaarsplanten. Het hoogtepunt voor mij was wel de witte vorm van de *Gentiana verna*.

Na een drankje op het terras namen we een "afzakkertje" naar het Mittelstation.

De groep besloot eerst met elkaar te lunchen, waarna Miep en Hans; met de kabelbaan omlaag gingen. Hans had bretels nodig. Hoe zouden die dingen, in Zwitserland heten? We vonden dat Hosenträger er het dichtste bij kwam. En laat dat nu de juiste benaming zijn!

Er waren twee manieren om naar het hotel te lopen. Maar de luie mensen konden ook met de Luftseilbahn naar beneden, waar Dirk het busje aan het meer had geparkeerd. En zie hoe luiheid beloond wordt: we kregen het toetje van de dag in de vorm van een aantal eendensoorten. Zelfs een soort, die de vogelaars nooit eerder hadden gezien nl. de Witoogend.

De lopers hadden de lange weg naar het hotel gekozen.

Voor het orgelconcert in het Bergkirchli om 5 uur was helaas weinig belangstelling.

En nu de krenten uit de pap van deze dag:

Vogels: Witoogend - Krooneend - Bril duiker - Mandarijneend - Kuif eend - Smient - Slobeend - Casarca.

Planten: de witte vorm van de *Gentiana verna* - een grote groep Geelsterren - Zwavel anemoon - Groene nachtorchis - Witte crocusjes.

An

De "Muttentbaum".

De sage die in het met een sleutel afgesloten hokje bij de laatste arven boven de Schwellisee opgeborgen is, luidt –grof vertaald- als volgt:

Boven de Schwellisee staat heden ten dage nog één oude arve, de "Muttentbaum", waarnaast een bron ontspringt. In deze bron lag eertijds een gouden sleutel, waarnaar de kinderen van Arosa ijverig plachten te zoeken. Alsof ze op zoek waren naar kreeften waadden ze door het water en draaiden ze iedere steen om. Immers, de vinder stond een kostbare prijs te wachten: een echte prinses als speelmakertje. Maar geen van de kinderen was zo gelukkig als de herder uit de sage. Hem was het gelukt de sleutel te ontdekken. Zodra hij hem in de hand had, werd voor zijn ogen een met ijzer beslagen ronde deur aan de wortel van de boom zichtbaar. Hij opende de deur met de gouden sleutel en stapte een ruimte binnen waar een kabouter de wacht hield bij een gouden "Plumpa" (= koebel), een schaal vol edelstenen en een schone prinses.

De kabouter beval de herder zijn keuze daaruit te maken. De koebel zou hem het mooiste vee van het land opleveren, de edelstenen betekenden rijkdom en de prinses zou borg staan voor geluk.

De herder greep zonder aarzelen naar de koebel en holde er dolblij mee weg.

En inderdaad had hij voortaan verreweg het mooiste vee in het land. Hij werd daarom door iedereen benijd, maar hij kon er zelf niet vrolijk van worden., want hij bleek de door hem versmiede prinses tot vijandin gemaakt te hebben, zodat ongeluk na ongeluk zijn gezin trof.

Toen de dood ook het laatste kind van zijn gezin weggerukt had, klom de herder naar de Kuhberg en wierp de gouden koebel naar beneden tegen de "Muttentbaum"

Het kabouterje kwam hoonlachend te voorschijn en droeg de koebel weer naar zijn hol.

De herder emigreerde en is sindsdien niet meer gezien.

Arve (Pinus cembra)

Deze mooie in de Alpen, Karpaten en Siberie thuishorende boom maakt volkomen deel uit van het woeste berglandschap; je zou licht vergeten dat hij ook nog timmerhout produceert en eetbare zaden, "dennennoten" levert die vooral in Rusland ijverig verzameld worden. Het zachte geelachtige hout, "rolla" wordt plaatselijk voor schrijn-, draai- en snijwerk gebruikt.

De naalden staan in bundels van 5 bijeen; de vat vormige kegels bevatten ronde zaden waar de notenkrakers dol op zijn.

WOENSDAG 22 JUNI. LOPEND EN KLIMMEND NAAR DE ÄPLISEE.

Onze derde stralend zonnige wandeldag met als doel de Äplisee op 2156 meter. Nog in het dorp zagen we een Zwarte mees met jongen en een Groenling, zo mooi in de zon, dat zijn borstje helemaal geel leek. Even verder, tegen de stenen muur een prachtig ratennestje van een solitaire wesp. Zij was druk bezig met het verzorgen van haar nageslacht. Bij een koeiendrinkplaats (een uitgeholde boomstam) vonden we een grote groep opvallend kleine Blauwtjes.

De Hörnlibahn, die zaterdag pas open gaat, bleek aan het proefdraaien te zijn. We hadden nu een kortere route genomen dan maandag en na wat bochten kwamen we al vrij snel bij de ons reeds bekende Schwellisee. Dit keer gingen we over de brug en schuin omhoog. Het was een breed maar geen prettig pad. Het bestond voornamelijk uit steenslag. Maar het uitzicht op de Schwellisee was mooi en er werden weer veel (bijzondere?) planten gevonden. Bijvoorbeeld het witte Alpenvetblad (vleesetend), veel lila-roze primulaatjes (*Primula farinosa*), het heerlijk geurende Peperboompje, veel Gentiaantjes en het vaak met 2 bloempjes bloeiende gele viooltje, *Viola biflora*. Ook zagen we grote stengelloze Gentianen en veel blauwe viooltjes op onze tocht.

Naarmate we hoger kwamen werd het landschap gevarieerder. We zaten nu dicht bij de Erzhorn. We moesten enkele, het meer voedende beken oversteken. Hiervoor was niet altijd een brugje beschikbaar. We passeerden een omheind klein Arvenbosje met een mooi houten kastje met sleutel aan een ketting. Dit alles bleek deel uit te maken van een sagenroute (verkrijgbaar bij de VVV). Tot verdriet van velen zijn de Arven bijna uitgeroeid voor de huizenbouw. Arvenhout geurt heerlijk binnenshuis. Ik dacht aan het Arvenkamertje in Val Sinestra.

Tenslotte bereikten we een paal met wandelroutes. Hier kon gekozen worden voor een andere weg terug naar Arosa en hogerop, naar ons doel, de Äplisee. Ik behoorde bij de achterblijvers, de meesten waren al naar boven vertrokken. Ik ging hen achterna in de veronderstelling dat Fred en enkele anderen nog zouden volgen. Een paar dames gingen de weg naar Arosa terug.

Na een poosje werd het pad meer een verzameling van grote stenen. In de verte zag ik een Seil, waaraan je je kon vasthouden. Ik heb hier een poosje zitten wachten op hulp. Na verloop van tijd zag ik door mijn kijker dat Fred nog steeds

beneden met iemand stond te praten. Maar ik zag ook dat Alberdien in aantocht was. Met het idee dat er zo nodig hulp zou komen ben ik min of meer op handen en voeten naar het Seil gewandeld. Het pad was daar net zo slecht maar door 't Seil voelde ik me veilig. Ik kon me vasthouden en me optrekken. Bij een akelig Seilloos stukje kwamen er al weer drie mensen van onze groep naar beneden. Volgens hen was het boven prachtig, maar bleef het pad lastig. Beslist niet voor één schoentje. Gelukkig had ik er nog steeds twee!

Even verderop haalde ik Miep en Hans in, die ook met de materie worstelden. Moe en een beetje bibberig op de plaats van bestemming aangekomen heb ik wel een klein wonder ervaren. Ik vroeg waar dat meer dan wel was. Wat bleek? De oppervlakte van het meer weerspiegelde dusdanig scherp de omgeving, dat ik aanvankelijk geen verschil zag en pas later zag wát water en wát omgeving was. Fantastisch. Ik kan me niet herinneren op andere reizen zo iets gezien te hebben.

Veel oog voor de verdere omgeving heb ik niet gehad. Na mijn lunchpakket genuttigd te hebben, heb ik een paar uur heerlijk in het gras gelegen om bij te komen, temidden van viooltjes, onder mijn paraplu vanwege de zon.

Lidy en Dirk maakten in die tijd nog een wandeling wat hoger langs het meer en hebben twee Murmeltiere gezien. Veel later kwam Fred ook nog boven.

De terugweg ging gezamenlijk, waardoor ik me veilig voelde en gelegenheid had om van vergezichten te genieten. Beneden gekomen namen ook wij de andere weg naar het hotel terug. Deze was heel mooi en veel gevarieerder, maar verschrikkelijk lang.

We liepen door velden vol Alpenroosjes, die op springen stonden, zagen een grote Gele gentiaan in knop, veel Brilkruid en Arnica, die geen Arnica was, maar Senecio doronicum, een Geaderd witje, enz., enz.

Naarmate we lager kwamen zagen de weiden wit van de witte Boterbloemen, waartussen veel Rapunzels. We werden begeleid door een schreeuwende boer en bellende koeien. De dieren werden naar hoger gelegen weiden gedreven en bleken de verschillende roepen en fluitbevelen te begrijpen.

Pas kwart voor zes waren we in het hotel. Geen tijd meer om even te rusten. Ondanks de vrije dag van het personeel wachtte ons toch weer een goed verzorgde maaltijd.

Hierna nog heerlijk een uurtje op mijn balkon van het merelconcert genoten.

Brigit

DONDERDAG 23 JUNI.

EEN BOSWANDELING.

Het was alweer prachtig weer: zonnig en warm. Met de twee busjes gingen we naar de Isel, een zijtak van de Plessur. Bij de zuiveringsinstallatie begon onze wandeling langs de Plessur over een schaduwrijk sparrenbospad.

Langs de weg stonden informatieborden over het gebied. Daarop stond o.a. te lezen hoe de brede morenelaag naast het riviertjewas ontstaan, namelijk door een gletsjer in de ijstijd. Onderweg zagen we weer veel nieuwe planten, o.a. Alpenhoefblad, Grote keverorchis en Baardmos, een goede indicator voor schone lucht. Verder vloog er een Notenkraker over en sommigen zagen een Grote gele kwikstaart.

Precies op koffietijd bereikten we een schitterende picknickplaats, voorzien van tafels, banken, een barbecueplaats, een schuurtje met houtblokken + bijl.

Leuk dat dit in Zwitserland allemaal nog kan! Fred wees ons aldaar op de tranen van de Maagd Maria, die langs een spar heel langzaam omlaag drupten.

Na de koffiestop gingen we over een bruggetje naar de overkant en liepen stroomafwaarts terug. Ineens vond Betty een verdroogd bloemetje van het Venusschoentje, de plant waar we die ochtend vergeefs naar hadden gezocht. Jammer dat we deze plant niet in volle pracht konden bewonderen. Maar het is de laatste tijd in Zwitserland héél droog geweesten de natuur snakt naar regen!

Na de tweede, alweer zo'n mooie picknickplaats, begaven we ons op weg naar het Stuwmeer, om daar de lunch te gebruiken. Daarna zouden we doorlopen naar Litziruti. Ondertussen was de temperatuur dermate gestegen, dat we hijgend en puffend het zonnige pad vol stenen opliepen. Na enige tijd kwam, Fred tot de ontdekking dat dit pad niet op de kaart stond en niet naar ons doel zou leiden. Alle moeite tevergeefs!

Gelukkig was er boven weer wat schaduw en genoten we van onze lunch. Dirk vergastte ons op enkele cabareteske liedjes van o.a. drs.P., zodat we na enige tijd weer in opperbeste stemming opstapten. Maar het was te laat om nog naar Litziruti te lopen. De meesten van ons wilden terug naar het hotel en gingen met Dirk naar het busje. Toon, Fred, Lidy en ik wilden toch nog even naar het stuwmeer. Het was niet meer zo ver en het was zeer de moeite waard. Fred vond nog nieuwe soorten, o.a. Gewoon vetblad (met paarse bloempjes) en Arnica. In het stuwmeer zwommen Krooneenden, Brilduikers en een Meerkoet.

Vermoeid, maar tevreden bereikten we het busje en reden hotelwaarts.

Het was wéér een fijne dag geweest. Alberdien.

VRIJDAG 24 JUNI NAAR DE PRÄTSCHSEE.

Na een nachtelijk regenbuitje en volle maan hebben we vanmorgen weer zon en wolkjes aan de blauwe hemel. De mannen hebben een leuk plan bedacht :

omhoog met de Weisshornbaan en uitstappen bij

het Mittelstation. Vandaar wandelen richting Prätschsee. Dus met

de twee busjes naar het station, de roltrap op, met de kaartjes door het draaihekje en de gondel in. Zeker honderd mensen kunnen er in! Van 1759 m in Arosa naar het Mittelstation op 1940 meter.

We slaan meteen richting Prätschsee in. Het is zo'n prachtig bloemengebied dat ons gezelschap zich door het golvende landschap verspreidt en zich daar minstens een uur vermaakt. Hans en ik zitten op een bankje van het prachtige landschap te genieten. "Luft ist Leben." Tegen elf uur zoeken we een plek om gezamenlijk koffie te drinken. De meesten zoeken de schaduw op. Hier groeien weer planten die we niet eerder hebben gezien zoals een prachtige roze klaversoort, *Hedysarum hedysaroides* of Alpenzoetklaver. Een Waterpieper zingt zijn lied, we zien een enkele Tapuit, gewone Zwarte kraaien en horen zo nu en dan het geluid van de Alpenmarmot. Er komt een klas schoolkinderen op de step voorbij. Ze gaan de lichte helling af en weg zijn ze alweer.

De Alpenroosjes beginnen te kleuren. De weg gaat over in een gruispad. We stijgen weer tot we aan het meer komen. Daar zijn de kinderen van de steppen aan het spelen. Onze mensen dwalen door de glooiende heuvels op zoek naar planten. Ondertussen houden we lunchpauze.

De vlotte lopers gaan richting Rot Tritt en lopen later onderlangs naar Maran, waar zij de bus naar het station nemen. De anderen gaan met de Luftseilbahn naar beneden en met het busje naar het hotel.

De vlotte lopers hebben nog leuke dingen gezien: een Witrugspecht, een Tapuit, een Matkopmees en een Barmsijs. Ook zagen zij een veld vol grote Gele gentianen. Al met al een heerlijke dag voor iedereen en een fijn diner in het hotel.

Welterusten

Minie

ZONDAG 26 JUNI. OMHOOG MET DE HÖRNLI-EXPRESS.

Als ik om 6 uur even mijn bed uitspring om naar het weer te kijken, ben ik niet echt vrolijk. Echter -----

Na het ontbijt lopen we naar het dalstation van de Hörnli-express, want het weer verbetert zienderogen. Vanuit de gondels voor 4 personen zagen we diverse keren Murmeltiere op de alm. Boven gekomen bij de Hörnlhütte (2515 meter) drinken we eerst koffie in de zon. (!) op het terras. Rondom de hut vliegen sneeuwvinken.

Tot half 12 hebben we vrij.

Daarna keuze uit:

- a. terug wandelen, hoog over.
- b. idem, maar gemakkelijk pad.
- c. terug met de baan,

Zelf kies ik voor menu b. Onderweg grote clusters Soldanella's, Gentianen, Melige primula's en nog veel meer.

In de Carnenhütte (2154 meter) maken we nog even een stop. Het is een lange wandeling langs overwegend jeep-wegen. Langs de weg nog enkele Narcissen, Dotters en Klein hoefblad. Bovendien 1 exemplaar van de Gentiana clusii in vergeet-mij-nietjes blauw.

Als we kwart voor 5 thuis zijn kunnen we terugzien op een zonnige zondag.

Ineke

MAANDAG 27 JUNI. LANGS DE STAUSEE EN PLESSUR NAAR LITZIRÜTI.

Het was mooi weer, de lucht was blauw. Dirk en Fred zetten ons af bij de Stausee, zodat wij alvast konden rondkijken. Lidy zou later komen, maar dan lopend; Josien, An en Minie bleven vandaag kalm thuis.

Ik ging meteen het lager gelegen terrein aan de rechterkant van het pad onderzoeken. Het was een wonderlijk stuk grond met veel lage, jonge wilgen, wat sparren en veel prachtig mos na de vorige regennacht. Toen ik weer de weg opklauterde zag ik niemand meer. Een wegwijzer gaf aan dat Gruenseeli naar links was. Daar moest ik niet heen en ging dus naar rechts. Een akelig pad, dat helemaal geen pad leek te zijn. Aan de rechterkant verscheen Arosa. Ik was dus verkeerd, liep terug en ontwaarde in de verte een bekende groep wandelaars. Gelukkig maar. Ze keken naar Kuifeenden, Brilduikers en Meerkoeten op de Stausee.

We volgden het pad langs het stuwmeer tot de dam. Er was van alles te zien: een Steenvlieg, de Grote gele kwikstaart, een Waterspreeuw en een Kuifmees. Er fladderden Oranjetipjes (mannetjes en vrouwtjes) en een Atalanta. We liepen nu links van de beek. Miep wachtte ons op bij een aantal fraaie Koraalwortels. Dit werd de eerste uitgebreide fotostop. Ik liep door op zoek naar een bankje. Het eerste was bezet en het volgende was een flink eind verderop. Daar zaten Ineke en Brigit te eten. Toen we bijna uitgegeten waren kwam Dirk, enigszins ongerust poolshoogte nemen. De rest van het gezelschap had boven Geluncht. Verder naar beneden lopend, zag ik dat kleine stroompjes van de helling werden geleid naar een goot langs het pad. Vandaar ging het water door een rooster en onder het pad door naar de beek.

In een ondiep stilstaand meertje links van het pad zagen we forellen. Libellen vlogen er rond. Het pad daalde tot aan de spoorlijn. Als toegift kregen we een Turkse lelie. Toon hoorde Kramsvogels. Op het eerste huis in Litzirüti las ik .Immer vorwärts, nicht zurück. Een mooi motto voor een wandelgroep.

Bij het stationnetje streken we op een terras neer en wachtten op de trein. Ik vond het treinrit-je de moeite waard: de gillende fluit, de knarsende wielen, het zicht (nu in omgekeerde richting) op het bos. Fred en Dirk haalden ons met de busjes bij het station op.

Thuisgekomen verwisselden we gauw ons schoeisel om naar het museum te gaan. Een half uurtje een kijkje nemen in het verleden van de streek. Zo las ik dat Arosa op 27 nov. 1897 electrisch licht kreeg i.p.v. kaarsen en petroleumlampen,

Ik heb de volgende planten genoteerd: Bergklaver - Zenegroen - Saxifraga aizoides- Morgenster - Bosmuur - Akelei - Arnica montana - Rozenkransje - Alpendost - Campanula barbata - Brandnetelblad creprijs - Ecnbes - Knautia - Bospaardestaart- Knikkende distel - Grote muggenorchis.

Het was een fijne dag;

Anneke

Heimatmuseum

Tel. +41 (0)81 377 17 31
«Eggahaus» - Montag, Mittwoch, Freitag
Besichtigung (siehe Rückseite)

DINSDAG 28 JUNI VAN LITZIRÜTI NAAR LANGWIES

We namen om 9.48 het treintje naar Litzirüti om vandaar naar Langwies te wandelen.

We namen het pad dat zo dicht mogelijk langs de Plessur liep. Een mooi pad, gedeeltelijk door het bos, gedeeltelijk zonnig. Dit leverde verschillende soorten planten op en ook mooie uitzichten op de overkant van de rivier.

Ik noem wat plantjes, waarvan ik sommige deze vakantie voor het eerst zag:

bloeiend Dalkruid - veel Eenbes met bes - blad van het Leverbloempje - Brunei - bloeiende Moesdistel - Driehoeksvaren - Kranssalomonszegel - bloeiende Muggenorchis en een paar Vogelnestorchissen. Ook zagen we een helling vol blauwe Akelei en een helling met bloeiende Alpenmelksla.

Van de insecten noem ik een mooie Boktor, geel en zwart - mooi getekende Zweefvliegen - Klein geaderd witje - Oranjetipje - een koppel Kleine vossen - Erebia's en nog meer mij onbekende vlinders.

We hebben veel vogels gehoord en ook gezien, zoals de Grote gele kwikstaart - Roodborst - Zwarte mees - Kuifmees - Groenling en Winterkoning.

Het pad was tamelijk moeilijk begaanbaar, vaak erg smal, stenig, steil op en neer gaand. Af en toe kwam een steuntje van onze grote leiders goed van pas. Zo werden tijdens onze koffie- en lunchpauze grappen gemaakt over de senioren - en één schoentje-reis.

Na de lunchpauze hadden we een breder pad naar het station van Langwies. Echter niet minder stenig en steil op en neergaand. Bij het station troffen we Minie en Jannie, die met het treintje meteen waren doorgereden. Vanwege beenklachten wilden zij geen lange wandeling maken.

In Langwies hebben we de trein naar Arosa genomen. De busjes brachten ons weer naar het hotel. Sommigen van ons, waaronder ikzelf, gingen om 5 uur naar het concert in het sfeervolle 15e eeuwse Bergkirchli. Een sopraan werd begeleid op het bijzondere 18e eeuwse orgeltje. Heel mooi. Dit keer was het kerkje vol.

Anderen gingen nog naar de Alpengarten Maran. Er was ook nog sprake van een Witrugspecht, maar die werd niet gevonden. Op een andere tocht misschien?

Het was een geslaagde, mooie maar wel erg warme dag met voor velen van ons

verschillende doelen.

Cor

WOESNSDAG 29 JUNI. NAAR CHUR.

Vandaag wordt het een dagje Chur. Met de trein. We hebben Chur al kunnen zien vanaf de Weisshorn. En dan lijkt het allemaal zo dichtbij. Maar in werkelijkheid duurt het toch één uur per trein, bleek later.

Op sommige mensen na vertrekken we om 9.50 vanaf het station Arosa. Nu kunnen we op ons gemak zien, waar we gisteren hebben gewandeld: de Stausee, de indrukwekkende fijnsparren, in de diepte de Plessur, de wildwaterstroom met al zijn prachtige planten en vogels zoals de Grote gele kwikstaart en de Waterspreeuw.

Station Litzirüti: Alpendost in bloei, het gehooide weiland met daarin de geperstebalen hooi. Diverse vlinders fladderen op het zonnige talud van de spoorbaan. Het lijkt een goed biotoop voor hen te zijn.

We passeren het Langwiesviaduct, dat geheel in plastic is verpakt. De brug wordt gerepareerd, een ongelooflijk groot karwei.

Na Langwies zien we links van ons de aardpiramiden. Zuilen van sterker gesteente hebben de erosie overleefd en staan als bijna kolossale beelden tegen de berg-helling.

“De donkere akelei” hoor ik Fred zeggen, zijn enthousiasme voor de wilde planten tonend. Ja, wat wilde planten betreft is dit deel van Zwitserland een hemel op aarde. In Nederland gaat het op dit gebied wat minder goed. Maar dat betekent niet dat we kleinerend over onze flora en fauna moeten doen. Integendeel.

We rijden door verschillende tunnels, de een wat langer dan de andere. O ja, dat vergeet ik bijna te vermelden, maar Arosa ligt op een hoogte van 1759 meter en Chur op 584 meter. Dus een enorm hoogteverschil.

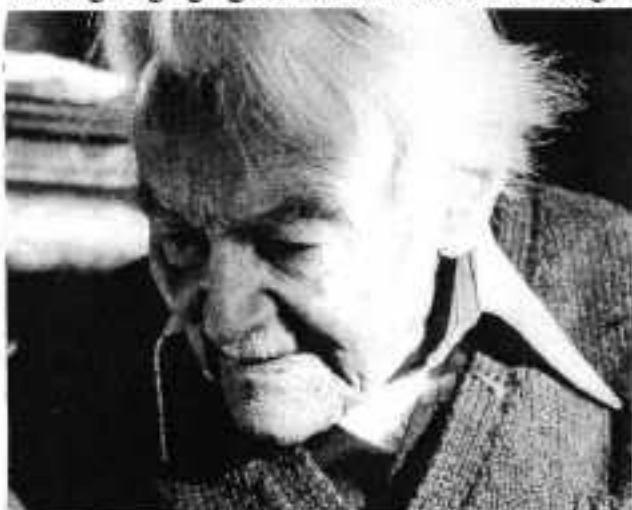
Ondertussen wordt er vanuit de trein gewoon verder gebotaniseerd. Het kan allemaal: Rood bosvogeltje, Gele digitalis, Ruig klokje en zowaar ook nog een Waterspreeuw.

Maar uiteindelijk glijdt de trein de oude stad Chur binnen. Net als Arosa wordt Chur ingeklemd door de bergen. De trein gedraagt zich in Chur zoals wij het gewend zijn van de tram: hij rijdt gewoon over straat, tussen de huizen door. Merkwaardig. Maar om 10.50 zijn we dan in Chur. Wat gaan we doen is nu de vraag. Een aantal mensen heeft belangstelling voor het natuurmuseum. Daarover later. Jannie en ik zien een museumbezoek niet zo zitten en gaan in eerste instantie wat gebruiken op een terras aan de Ottostrasse. Dan besluiten we om naar het stadspark aan de Engadinstrasse te gaan. Er dreigt onweer.

Als we in het park aankomen valt de regen al gauw met bakken uit de hemel. Maar wat blijkt? Ter plaatse is een grote overdekte tribune gebouwd met daarvoor een podium. Zeker iets voor de jeugd, een pop-concert of zoiets. Door het gutsende water zitten we er niet lang alleen. Van alle hoeken van het park stromen jongeren aan en zoeken ook onderdak. Bij nader inzien blijkt het te gaan om drugs- en alcoholgebruikende jongeren. Een ervan valt ons lastig door geld te vragen. Zo zie je maar.

Om drie uur is iedereen op het station om terug te keren naar Arosa. In de trein neem ik nu plaats aan de andere kant, zodat ik die omgeving kan bekijken. Ik kijk nu de diepte in, waar het water dikwijls verkleurd is. Het gevolg van de modderstroom, die door de hoosbui is veroorzaakt. Dit berglandschap met de kracht en de levendigheid van de natuur blijft voor ons mensen van het vlakke land een boeiende omgeving.

Zoals gezegd ging een aantal mensen van de groep met Fred naar het Natuurmuseum

Anneke Bison vertelde het volgende
We kregen informatie over
J.Braun-Blanquet
ooit "Botaniker von Weltruf".
(Chur 1884 - Montpellier 1980)

Op de tweede verdieping is veel over de geologie van Zwitserland te vinden: vitrines met de fraaiste mineralen, alles duidelijk uitgesteld en voorzien van kaartjes met de vindplaats.

Op de eerste verdieping is van alles te zien over muizen, vooral op kinderen gericht. Natuurlijk zijn er ook opgezette vogels en andere dieren. Er was te weinig tijd om vóór 12 uur (sluitingstijd) alles te bekijken.

Later zijn we naar het Kunstmuseum gegaan, waar een grote expositie was te zien van foto's van Albert Steiner. Verder vooral schilderijen van Zwitserse kunstenaars. Ondertussen goot het, maar we mochten ons brood opeten in een soort voorportaal. Het centrale deel van het museumgebouw is indrukwekkend: balkons met pilaren en een prachtige koepel. Tot zover Anneke Bison

Toon

DONDERDAG 30 JUNI OCHSENALP EN ALPENTUIN

Eerst even buiten kijken hoe het weer is. Een blauwe hemel met wat schapenwolkjes. Met twee busjes rijden we naar de botanische tuin Alpinum Maran. Daar splitsen we de groep in kruiers en lopers. Dat is IVN-taal in Brabant.

Dirk, Brigit, Lidy, Toon en ik lopen naar de Ochsenalp. Al vlug zijn we op het Planetenpad en gaan richting Rot Tritt. Onderweg zien we de mooiste bloemen. Ik noem ze niet allemaal, maar enkele zijn me niet ontgaan zoals de Gele gentiaan, Alpendost, witte Akelei, Gele monnikskap en de Akeleiruit met mooie lila kwastjes. Dirk, een echte vogelaar, hoort de Notenkraaker bij een Arvenboom. Daar is hoogstwaarschijnlijk een nest. Liefst vier stuks hebben we bewonderd. Geweldig.

Onze dag is nog niet om. We lopen verder door de mooie natuur. Bij een almhut, waar we koffie drinken en stilletjes onze boterhammen eten, zien we over de berg een Steenarend komen aanzeilen. Het is een prachtige grote vogel, die door zijn schutkleur op de kale hellingen bijna niet meer te zien is.

We hebben onze wandeling vervolgd en een stukje omhoog geklauterd tot Rot Tritt. Intussen is het lekker koel weer.

De andere groep heeft in de tuin van Maran veel gezien. Ik ben er niet geweest.

Het was een dag met een gouden randje;

Tonny

VRIJDAG 1 JULI DE LAATSTE DAG IN AROSA

Het kan in Arosa ook regenen. De wolken hangen laag. Zo nu en dan komt de Weisshorn even tevoorschijn. Vandaag is hij echt wit, van de Neuschnee.

Om 8 uur eerst maar ontbijten: lekkere broodjes, kaas, jam, yoghurt.

Om 9.50 vertrekt Fred met het blauwe busje naar Chur. Gisteren weigerde het plotseling en op de terugweg naar Nederland mogen er geen problemen komen.

Om 10.50 vertrekken 5 mensen, die niet bang zijn voor een beetje regen bovenlangs naar de Schwellisee. Ze drinken koffie in de hut Alpenblick en genieten voor de laatste keer van de alpenflora. Door de bewolking komen de kleuren helder uit : Alpenroosjes, Dryas, Phyteuma's. Maar liefst drie soorten van de Muggenorchis ; de Grote, de Witte en de Welriekende. En op de terugweg vindt Lidy Parnassia.

Om 11 uur drinken de achterblijvers gezamenlijk koffie in het restaurant van ons hotel. Het wordt een gezellig uurtje. De suikerklontjes in de leuke verpakking worden zorgvuldig uitgepakt, want Miep wil er een fries van maken boven één van de dagverslagen. Het stapeltje papiertjes groeit tot het dienstertje met één zwaai de zaak van tafel haalt. Protest en gelach. Het meisje kleurt vuurrood. Wat deed ze verkeerd?

Na de koffie gaat elk zijns weegs : een kleine wandeling - winkelen in Arosa - bezoek aan het Bergkirchli en Heimatmuseum en tenslotte de koffer pakken. Fred keert terug uit Chur. Eén van de drie sproeiers bleek kapot te zijn. Als de tank niet leger raakt dan de helft blijft de druk groot genoeg om Nederland te bereiken.

Om 18.50 schuiven we aan voor het laatste diner in Arosa. Als iedere avond bestaat het uit vier gangen. Dit keer groentesoep - de zelf samen te stellen salade - dit keer vis met kaassaus en asperges en als dessert ijs met slagroom en aardbeiensaus. Intussen bedankt Eric namens ons allemaal Fred en Dirk voor de goede en prettige manier, waarop de twee de reis hebben geleid.

Tot ziens op de reunie.

Betty

ZATERDAG 2 JULI DE TERUGREIS

9 uur, het is zo ver. Afscheid nemen van de familie Nau. Afscheid van Betty en Eric. Zij reizen met eigen vervoer naar Nederland. Afscheid van Innerarosa, waar we 14 dagen onder ideale weersomstandigheden mochten vertoeven. Nog even een blik op het mooie Bergkirchli en de Weisshorn. En dan met vele, vele haarspeldbochten meer dan duizend meter naar beneden, richting Chur. Daar laten we Lidy bij het station achter. Over enkele dagen reist zij door naar Engeland.

Tegen 11 uur zijn we bij de grensovergang Zwitserland - Oostenrijk. Hier hebben we het enige oponthoud tijdens de terugreis. Via Bregenz gaan we naar de eerste stopplaats. Het is een bijzondere parkeerplaats, zeker voor hen die geïnteresseerd zijn in gesteenten. Grote brokken van verschillende steensoorten, eens met een gletsjer aangevoerd en teruggevonden bij de aanleg van de autosnelweg, liggen hier voorzien van naam.

Om 2 uur stoppen we bij een wegrestaurant voor een drankje en voor we het weten staan we tegen half 4 voor het ons van de heenreis bekende hotel-restaurant Bayerische Grenze, Ook nu zullen we hier de nacht doorbrengen. We genieten op het terras van een drankje, terwijl de kamers in orde worden gemaakt. Vóór en na het diner (dat net zo lang duurt als in de Erzhorn.), wordt er in en rond het dorpje gewandeld. We duiken vroeg in bed.

Miep

ZONDAG 3 JULI

Vroeg uit de veren. Om 7.50 zit iedereen aan het ontbijt en om: 8.15 vertrekken we, uitgezwaaid door de aardige gastvrouw en haar assistente.

Al snel is duidelijk, dat deze dag warmer zal worden dan de vorige. Dus gaan de raampjes in de busjes wijd open. Als we Frankfurt gepasseerd zijn (van de stad zien we alleen de gebouwen van het vliegveld) , houden we van 10.50 tot 11 uur een pauze op een picknickplaats, waarachter zich een braakliggend terrein bevindt. Er groeien allerlei soorten wilde planten. Nog even kan men zijn (planten)hart ophalen en dan weer op weg, naar een restaurant voor een warme maaltijd. Tot onze verrassing rijden we het ons van de heenreis bekende dorpje Müggenhausen, met zijn vele vakwerkhuisen binnen. Weldra zitten we rond de aaneengeschoven tafeltjes in "Zur alten Post".

We proberen het Herr Küster gemakkelijk te maken door onze keuzes tot twee soorten soep en twee hoofdmaaltijden te beperken. Maar het kost de arme man toch heel wat hoofdbrekens om iedereen van het zijne/hare te voorzien. En is er plotseling een 15e persoon bijgekomen? Arme Josien, ze is bij de bestelling uit de boot gevallen; Maar na 15 minuten, als iedereen het bord allang leeg heeft, kan ook Josien van het houthakkersmenu (of jagersmenu?) gaan genieten. Bijna 2 1/2 uur later is de maaltijd ten einde en heft Herr Küster met ons een glaasje ten afscheid.

Dan gaat het verder zonder oponthoud richting Venlo. Precies 17.45 staan we voor het station in Nijmegen. Hier valt onze groep heel snel uit elkaar.

Wat is het vreemd om even later in je eentje richting Rotterdam te reizen.

Gelukkig zie ik tijdens het overstappen in Tilburg nog even een bekend gezicht:

Toon. Voor de laatste keer zeggen we: Tot ziens op de reunie!

Miep

PLANTENLIJST

- Achillea atrata
Achillea conijunata
Achillea nana
Acinos alpinus
Aconitum napellus - blauwe monnikskap
Aconitum vulperia - gele monnikskap
Adenostyles alliariae - alpendost
Ajuga pyramidalis - piramidezenegroen
Ajuga reptans - kruipend zenegroen
Alchemilla alpina - alpenvrouwenmantel
Allium schoenoprasum - bieslook
Androsace chamaejasme
Anemone narcissiflora
Antennaria alpina
Antennaria dioica - rozenkransje
Anthoxanthum odoratum - gewoon reukgras
Anthyllis vulneraria - wondklaver
Aquilegia atrata
Aquilegia vulgaris - wilde akelei
Arabis alpina
Arabis bellidifolia
Arenaria ciliata
Arnica montana - valkruid
Asplenium ruta-muraria - muurvaren
Asplenium trichomenas - steenbreekvaren
Asplenium viride - groensteel
Aster bellidiastrum
Astragalus alpinus - alpenhokjespeul
Astragalus frigidus
Athrium filix-femina - wijfesvaren
Barbara vulgaris - gewoon barbarakruid
Bartsia alpina
Biscutella laevigata - brikkruid
Botrychium lunaria - gelobde maanvaren
Brachypodium sylvaticum - boskortsteel
Briza media - bevertjes
Bromus erectus - bergdravik
Calluna vulgaris
Caltha palustris - dotterbloem
Campanula barbata
Campanula cochlearifolia
Campanula latifolia - breedbladig klokje
Campanula scheuchzeri
Campanula trachelium - ruig klokje
Cardamine resedifolia
Carduus defloratus
Carduus personata
Carex davalliana
Carex firma
Carex flacca - zeegroene zegge
Carex flava - gele zegge
Carex nigra - zwarte zegge
Carex ornithopoda - vogelpootzegge
Carex pallescens - bleke zegge
Carex panicea - blauwe zegge
Carex paniculata - pluimzegge
Carex sempervirens
Carum carvi - echte karwij
Centaurea jacea - knoepkruid
Centaurea montana - bergcentaurie
Centaurea scabiosa - grote centaurie
Cerastium alpinum
Cerastium latifolium - breedbladige hoornbloem
Chaerophyllum hirsutum - heggeribzaad
Chenopodium bonus-henricus - brave hendrik
Chrysoplenium alternifolium - verspreidbladig goudveil
Cicorbata alpina - alpenmuursla
Cirsium acaule - aarddistel
Cirsium arvense - akkerdistel
Cirsium helenioides
Cirsium oleraceum - moesdistel
Cirsium spinosissimum
Coeloglossum viride - groene nachtorchis
Colchicum autumnale - wilde herfststijloos
Corallorhiza trifida - koraalwortel
Cotoneaster integerrima - wilde dwergmispel
Crepis aurea
Crepis biennis - groot streepzaad
Cypripedium calceolus
Cystopteris fragilis - blaasvaren
Dactylis glomerata - kropaar
Dactylorhiza fuchsii - bosorchis
Dactylorhiza maculata - gevlekte orchis
Dactylorhiza majalis - brede orchis
Daphne mezereum - rood peperboompje
Daphne striata
Daucus carota - peen
Deschampsia caespitosa - ruwe smele
Dianthus superbus - prachtanjer
Doronicum grandiflorum
Draba aizoides - altijd groen hongerbloempje
Dryas octopetala
Dryopteris filix-mas - mannetjesvaren
Echium vulgare - slangekruid
Epilobium angustifolium - wilgenroosje
Epilobium montanum - bergbasterdwederik
Epilobium parviflorum
Epipactis helleborine - brede wespenorchis
Equisetum arvense - heermoes
Equisetum hyemale - schaafstro
Equisetum sylvaticum - bospaardestaart
Erica carnea
Erigeron uniflorus
Eriophorum angustifolium - veenpluis
Eriophorum latifolium - breed wollegras
Festuca arundinacea - rietzwenkgras

Fragaria moschata
Fragaria vesca - bosaardbei
Galium mollugo - glad walstro
Galium pumilum - kalkwalstro
Gentiana acaulis
Gentiana asclepiadea - zijdeplantgentiaan
Gentiana bavarica
Gentiana brachyphylla
Gentiana clusii
Gentiana lutea
Gentiana nivalis
Gentiana punctata
Gentiana verna - voorjaarsgentiaan
Gentiane campestris - veldgentiaan
Geranium pyrenaicum - bermooievaarsbek
Geranium sylvaticum - bosooievaarsbek
Geum montanum
Geum reptans - kruipend nagelkruid
Geum rivale - knikkend nagelkruid
Globularia nudicaulis
Gymnadenia conopsea - grote muggenorthis
Gymnadenia odoratissima - welriekende muggenorthis
Gymnocarpium dryopteris - gebogen driehoeksvaren
Hedysarum hedysaroides
Helianthemum alpestre - alpenzonneroosje
Helianthemum nummularia ssp. *Grandifolia*
Helictotrichon pubescens - zachte haver
Hepatica nobilis - leverbloempje
Heracleum sphondylium - berenklaauw
Hieracium aurantiacum - oranje havikskruid
Hieracium murorum - muurhavikskruid
Hieracium pilosella - muizenoor
Hippocrepis comosa - paardenhoeftklaver
Homogyne alpina
Huperzia selago - dennenwolfsklaauw
Hutchinsia alpina ssp. *Alpina*
Juniperus communis ssp. *Nana*
Knautia dipsacifolia - bergknautia
Lamium album - witte dovenetel
Laserpitium latifolium
Lathyrus pratensis - veldlathyrus
Leontodon hispidus - ruige leeuwentand
Leucanthemopsis alpina - alpenmargriet
Ligusticum mutellina
Ligusticum mutelloides
Lilium martagon - turkse lelie
Linaria alpina - alpenleeuwenbek
Linum catharticum - geelhartje
Listera ovata - grote keverorchis
Lloydia serotina - vouwelie
Loiseleuria procumbens - alpen azalea
Lonicera alpigena
Lonicera caerulea
Lonicera nigra

Lonicera xylosteum
Lotus corniculatus - roiklaver
Luzula forsteri
Luzula lutea
Luzula luzuloides - witte veldbies
Luzula sudetica
Luzula sylvatica - grote veldbies
Lycopodium annotinum - stekende wolfsklaauw
Malva moschata - muskuskaasjeskruid
Medicago falcata - sikkelklaver
Melampyrum pratense - hengel
Melampyrum sylvaticum
Melica nutans - knikkend parelgras
Minuartia verna
Moehringia ciliata
Moehringia comosa
Moenchia aquatica
Moneses uniflora - eenbloemig wintergroen
Mycelis muralis - muursla
Myosotis alpestris - alpenvergeetmijnietje
Nardus stricta - borstelgras
Neottia nidus-avis - vogelnestorchis
Nigritella nigra - vanille orchis
Onobrychis viciifolia - esparcette
Orchis ustulata - aangebrande orchis
Orthilia secunda - eenzijdig wintergroen
Oxalis acetosella - witte klaverzuring
Oxyria digyna
Paris quadrifolia - eenbes
Parnassia palustris - parnassia
Pedicularis foliosa
Pedicularis recutita
Pedicularis verticillata
Peucedanum ostrutum
Phyteuma nigrum
Phyteuma orbiculare
Phyteuma ovatum
Phyteuma spicatum
Pimpinella saxifraga - klein bevernel
Pinguicula alpina - alpenverblad
Pinguicula vulgaris - vetblad
Plantago alpina
Plantago atrata
Plantago media - ruige weegbree
Poa alpinasp. Vivipara
Poa nemoralis - schaduwgras
Polemonium caeruleum - jacobsladder
Polygala chamaebuxus
Polygala comosa
Polygala vulgaris - gewone vleugeltjesbloem
Polygonatum verticillatum - kranssalomonszegel
Polygonum viviparum
Polystichum longitis - lansvaren
Potentilla aurea

Potentilla erecta - tormentil
Potentilla grandifolia - grootbloemige ganzerik
Potentilla sterilis
Prenanthes purpureus - hazesia
Primula elatior - slanke sleutelbloem
Primula farinosa
Primula integrifolia
Prunella vulgaris - gewone brunel
Pseudorchis albida - witte muggenorchis
Pulsatilla alpina - alpenanemoon
Pulsatilla alpina ssp. Apifolia - gele alpenanemoon
Pyrola rotundifolia - rond wintergroen
Ranunculus aconitifolius
Ranunculus montanus - alpenboterbloem
Ranunculus nemorosus - bosboterbloem
Ranunculus platanifolius - plataanbladige boterbloem
Rhamnus pumilus - dwergwegedoorn
Rhinanthus alectorolophus - harige ratelaar
Rhinanthus minor - kleine ratelaar
Rhododendron ferrugineum - roestbladig alpenroosje
Rhododendron hirsutum
Rosa pendulina
Rubus saxatilis - steenbraam
Rumex alpestris
Rumex alpinus
Rumex scutatus - spaanse zuring
Sagina saginoides - alpenvermuur
Salix herbacea
Salix reticulata
Salix retusa
Salvia pratensis - veldsalie
Sanguisorba minor - kleine pimpernel
Sanguisorba officinalis - grote pimpernel
Saxifraga aizoides
Saxifraga androsacea
Saxifraga aizoides
Saxifraga paniculata
Saxifraga rotundifolia
Saxifraga stellaris
Saxifraga caesia
Scabiosa lucida
Sedum atratum - donker vetkruid
Selaginella helvetica
Selaginella selaginoides
Sempervivum montanum - berghuislook
Senecio alpinus - alpenkruiskruid
Senecio doronicum - gemzekruiskruid
Senecio verna
Sesleria caerulea - blauwgras
Silene acaulis
Silene nutans - nachtsilene
Silene rupestris
Silene vulgaris - blaassilene
Soldanella alpina

Soldanella pusilla
Solidago virgaurea - echte guldenroede
Sorbus aucuparia - wilde lijsterbes
Sorbus chamaemespilus
Stellaria nemorum - bosmuur
Thalictrum aquilegifolium - akeleiruit
Thesium alpinum
Thesium pyrenaicum - weidebergvias
Thymus serpyllum - wilde tijm
Tofieldia calyculata - biestelle
Tragopogon pratensis - gele morgenster
Trifolium badium - bruine klaver
Trifolium hybridum - bastaardklaver
Trifolium montanum
Trifolium pratense - rode klaver
Trifolium repens - witte klaver
Trifolium thalii
Triglochin palustris - moeraszoutgras
Trisetum flavescens - goudhaver
Trollius europaeus
Vaccinium myrtillus - blauwe bosbes
Vaccinium uliginosum - rijsbes
Vaccinium vitis-idaea - rode bosbes
Valeriana montana
Valeriana tripteris
Veratrum album - dodenwaad
Veronica alpina
Veronica aphylla
Veronica beccabunga - beekpunge
Veronica bellidioides
Veronica fruticans
Veronica officinalis - mannetjesereprijs
Veronica urticifolia
Vicia cracca - vogelwikke
Vicia sepia - heggewikke
Viola biflora
Viola calcarata
Viola canina

Vogellijst Arosa 20 juli - 1 juli 2005

Alpenkauw
Barmsijs
Blauwe reiger
Bonte vliegenvanger
Buizerd
Braamsluiper
Beflijster
Brilduiker
Boomklever
Carolina-eend
Casarca
Ekster
Gierzwaluw
Grote Bonte Specht
Grote Lijster
Groenling
Goudvink
Goudhaantje
Huiszwaluw
Huismus
Heggenus
Kneu
Knobbelzwaan
Kulfeend
Kraai
Kramsvogel
Krooneend
Meerkoel
Kuifmees
Zwarte Mees
Mandarijneend
Matkopmees
Mereel
Notenkraker
Putter
Pijlstaart
Rotszwaluw
Raaf
Roodborst
Slobeend
Steenarend
Smient
Sneeuwvink
Sijs
Torenvalk
Tafeleend
Tapuit
Vink
Wilde Eend
Waterspreeuw
Waterpieper
Witooegend
Witte Kwikstaart
Grote Gele Kwikstaart
Winterkoning
Zwarte Roodstaart
Zwartkop

DEELNEMERSLIJST

Reisleiders

Fred Bos Bochoitsestraat 49 7102 BT Winterswijk 0543-515341
Dirk Maas De Doornweg, 49 8055 PD Zwolle 0529-427255

Deelnemers(sters)

Toon Aerts

Janny Alberts-Elderman

Hans Bergman

Miep Bergman

Anneke Bison

Brigit Bremer

Bettij Goudsmit

Eric Goudsmit,

Minie Horstink-Eskes

Lidy Huffermans

Tonny Kivits

Gor- Oppenoorth-Tanis

Josien v.d.Ros-Bonnet

Alberdien Weg

An Westerweel

Ineke Zwarekaat

